

Aan de gemeenteraad

Onderwerp	Continuïteitsplan Jeugdhulp Friesland
Uw kenmerk	
Ons kenmerk	2024-068980
Dienst	Sociaal Domein
Sector	
Contact	■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■
Bijlagen	Continuïteitsplan Jeugdhulp Friesland / stand van zaken toezeggingen
Datum	Woodbrookersdebat 16-04-2024

Geachte leden van de gemeenteraad,

In de brief van 28 november 2023 informeerden wij u over de stand van zaken over de toezeggingen en bijbehorende motie van het spoeddebat Woodbrookers op 27 september 2023.

In die brief is aangegeven dat de Jeugdautoriteit (JA) op ons verzoek is ingeschakeld. En dat wij op korte termijn onze zorgen zouden bespreken met de JA. In de brief gaven wij aan u voor 1 mei 2024 te informeren over het vervolg.

In gesprek met Jeugdhulp Friesland en de JA

Op dinsdag 23 januari 2024 is in een gesprek met Jeugdhulp Friesland (JHF) en de JA samen vastgesteld dat op dat moment de hele organisatie in trede 3 (zorgelijk) zat. De locatie Woodbrookers/ JeugdzorgPlus zat in trede 4 (problematisch) van het [Draaiboek Continuïteit Jeugdhulp](#).

Toelichting:

- *De JA houdt toezicht op jeugdhulpaanbieders om te voorkomen dat de zorg aan jeugdigen en hun ouders wordt onderbroken doordat een aanbieder in financiële problemen komt.*
- *De JA heeft een draaiboek (Draaiboek Continuïteit Jeugdhulp) opgesteld. Daarin staat welke stappen gezet moeten worden als een jeugdhulpaanbieder in de problemen komt.*

De gemeente Leeuwarden heeft vanuit het draaiboek de rol van regievoerder gekregen en heeft dus namens de 18 Friese gemeenten de gesprekken gevoerd met JHF. Hierover is regionaal steeds afgestemd met wethouders (portefeuilleoverleg jeugd), gemeentesecretarissen en directeurs.

Wekelijkse overleggen

Sinds het vaststellen van de trede in januari hebben de gemeente, de JA en JHF wekelijks overleg. En sinds half februari brengen de ambtelijke dienst van de gemeente Leeuwarden en JHF wekelijks samen de financiële vraagstukken in kaart.

Toelichting

- *De gemeenten zijn er verantwoordelijk voor dat er jeugdzorg kan worden geleverd. Dit betekent niet dat de gemeente ervoor moet zorgen dat JHF blijft bestaan, maar wel dat de zorg die zij biedt beschikbaar blijft voor de jeugdigen die dit nodig hebben.*

Continuïteitsplan bij trede 4

Op 12 maart 2024 vond een derde overleg tussen wethouder Kramers, de Raad van Toezicht van JHF, Raad van Bestuur van JHF en de JA plaats. Hier werd bepaald dat ondertussen trede 4 (problematisch) van kracht is geworden voor de hele organisatie. Dit vanwege de financiële situatie bij JHF. Bij trede 4 moet de gemeente een zogenaamd 'Continuïteitsplan' opstellen.

Het Continuïteitsplan moet ervoor zorgen dat de continuïteit van zorg voor de jeugdigen in Friesland wordt gewaarborgd. In de bijlage vindt u dit Continuïteitsplan. Hieronder leest u de samenvatting.

Leeswijzer bij het Continuïteitsplan

Inleiding

In de inleiding wordt kort teruggeblikt op het verleden. Wat is er aan de hand in de jeugdzorg? Wat is er gebeurd met JHF? Hoe zijn we in deze situatie terechtgekomen? En wat is eigenlijk het wettelijk kader waarbinnen wij optreden?

Visie

Daarnaast wordt beschreven hoe we samen - JHF en gemeenten - kijken naar de jeugdzorg in Friesland. Dit sluit aan bij de Fryske regiovisie Jeugdhulp (Mei-inoar foar ús bern). Het doel is om in 2030 geen gesloten jeugdzorg meer te hebben in Nederland: van 'gesloten' naar 'hybride' naar 'thuis'. Hier willen we versneld naartoe werken.

Scenario's

Er zijn drie scenario's beschreven:

- Wat als we niks doen?
- Wat als JHF haar huidige zorgaanbod in standhoudt en (conform haar ambitie) Woodbrookers omzet naar Zeer Intensieve Behandelgroepen (ZIB)?
- Wat als het hele zorgaanbod (=portfolio) opnieuw wordt bekeken: versterken waar JHF goed in is en afstoten van andere onderdelen?

De eerste twee scenario's vallen af. De redenen staan in het plan. Het derde scenario is verder uitgewerkt in het plan. Bij dit scenario wordt stilgestaan bij drie onderwerpen;

1. Het portfolio van JHF
2. Het inzetten van een externe regievoerder
3. De financiën

1. Portfolio (het zorgaanbod)

Zoals al eerder door JHF is aangekondigd, stopt JHF uiterlijk 1 juli 2024 met zorgverlening op de locatie Woodbrookers. Daarnaast ziet JHF af van de ontwikkeling van ZIB (zeer intensieve behandeling) op deze locatie. En is er een alternatief voor deze doelgroep (de cliënten die tot nu toe in aanmerking kwamen voor JeugdzorgPlus). JHF concentreert zich op waar ze goed in is: hoogspecialistische jeugdhulp. Die gaat ze bedrijfseconomisch gezond maken. Andere onderdelen waarvan JHF niet op korte termijn in staat is om zelf zorgkwaliteit op peil te houden of te brengen met het beschikbare geld en personeel, worden gecontroleerd afgestoten. Hoe dit laatste gebeurt wordt in een uitvoeringsplan uitgewerkt. Dit uitvoeringsplan komt voort uit het continuïteitsplan.

Voorop staat, dat de zorg aan jeugdigen en hun ouders hierbij niet onderbroken wordt. Dit geldt uiteraard ook voor het beperkt aantal kinderen dat nog bij Woodbrookers zit.

2. Externe regievoerder

In het continuïteitsplan staat dat er een 'externe regievoerder' komt. Tot nu toe voerde de ambtelijke dienst van de gemeente Leeuwarden de gesprekken met JHF en de JA. Dit deden zij namens en in opdracht van de 18 Friese gemeenten. In de volgende fase willen JHF en de gemeenten graag dat er een externe regievoerder komt. Daarmee volgen zij het advies van de JA. De regievoerder ziet erop toe dat het uitvoeringsplan wordt gemaakt en volgt de uitvoering daarvan.

De regievoerder werkt in opdracht van en rapporteert aan de Raad van Toezicht van JHF en aan de colleges van de gemeenten. Deze worden vertegenwoordigd door het college van de centrumgemeente.

3. Financiën

Zonder financiële steun komt JHF op zeer korte termijn in de financiële problemen. Directe actie is noodzakelijk voor wat betreft de liquiditeit. Op grond van alle door JHF geleverde cijfers is éénmalige steun van € 5 miljoen nodig. Dit wordt gedekt uit twee bronnen. Op basis van het continuïteitsplan, en met de instemming van zowel de JA als de Inspectie voor de Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) wil het ministerie van VWS een lening van € 2,5 miljoen te verstrekken. De overige 2,5 miljoen komt beschikbaar in het afrekenen van al geleverde zorg en bevoorschotting.

Om lasten en baten structureel in evenwicht te brengen zijn interventies nodig. Voor deze interventies is vooral gebruik gemaakt van de eerdere KPMG-advisering. Als financiële veiligheidsklep wordt de optie open gehouden om vastgoed te verkopen.

Het is niet uitgesloten dat in de toekomst nog aanvullende financiële steun aan de gemeenten wordt gevraagd. De om- en afbouw (transitie) brengt de nodige kosten met zich mee. Op grond van de huidige kennis wordt dit geschat op een omvang van € 4 miljoen. Voor dergelijke kosten komt voor een deel dekking uit SPUK middelen. We verwachten niet dat SPUK in alle financiële dekking kan voorzien. Dit betekent dat tijdens de uitvoering van het Continuïteitsplan nog een onderbouwde specifieke steunvraag aan de gemeenten kan worden gesteld.

Communicatie

Gemeente en JHF stemmen hun communicatie af: richting de jeugdigen en hun ouders, medewerkers, verwijzers, media, etc. Belangrijk is iedereen zoveel mogelijk gerust te stellen dat continuïteit van zorg wordt gewaarborgd.

Update over de toezeggingen in het debat Woodbrookers

Gezien de samenhang informeren we u in deze raadsbrief ook over de actuele stand van zaken op de overige toezeggingen m.b.t Woodbrookers en de transformatie van de gesloten jeugdzorg. Deze waren achtereenvolgens:

- 1. SDF zal zich maximaal inzetten om de betrokken aanbieders Hoog Specialistische Jeugdhulp (waar Woodbrookers onder valt) via o.a. contractering en inzet van middelen van het Rijk (SPUK) te vergen op het spoedig realiseren van alternatief aanbod voor gesloten Jeugdhulp+. Het college zal de Raad informeren over de voortgang.*

Met een Specifieke Uitkering (SPUK) van het Rijk zijn vijf kleinschalige woonvoorzieningen gerealiseerd door Jeugdhulp Friesland (JHF) en Fier. Twee in Drachten, één in Heerenveen en twee in Leeuwarden. Het gaat om maximaal vier of zes kinderen per woning. In Drachten is plek voor acht kinderen, in Heerenveen acht en in Leeuwarden twaalf.

SDF heeft daartoe voor 2024 een contract Open 3-milieuvoorzieningen (= wonen, onderwijs/dagbesteding, behandeling) afgesloten met Jeugdhulp Friesland waarin de financiering van deze voorzieningen bekostigd wordt. De SPUK is bedoeld om de ombouw te bekostigen. In 3 Noord verband onderzoeken we daarnaast samen met de andere jeugdhulpregio's welk 'O3M' aanbod gerealiseerd moet worden op langere termijn om voldoende alternatieven voor het noorden als geheel te bewerkstelligen.

- 2. Het college zal in overleg treden met o.a. andere centrumgemeenten, het ministerie van VWS en Jeugdzorg Nederland over hoe de transformatie van de gesloten jeugdzorg eerder gerealiseerd kan worden dan de huidige deadline 2030.*

Er is ook op landelijke schaal veel aandacht voor de afbouw van de gesloten jeugdzorg. Dit is versneld als gevolg van het rapport 'Eenzaam Gesloten' waarin Jason Bhugwandass de situatie bij de ZIKOS afdelingen aan de orde heeft gesteld. Ook zijn er eerder in 2024 onderzoeksrapporten van de Inspectie JeugdGezondheidszorg verschenen waarin o.a. ook Woodbrookers nader onderzocht werd (u bent daarover eerder geïnformeerd). Als accounthoudende gemeente nemen wij deel aan deze landelijke gesprekken met als doel de transformatie van de gesloten jeugdzorg inhoudelijk verantwoord en financieel beheersbaar te laten plaatsvinden en ons aandeel in de nieuwe SPUK-regeling van VWS (totaal 180 miljoen) te waarborgen.

3. *SDF krijgt de opdracht een actievere rol te nemen t.a.v. de kwaliteit van zorg en behandeling die de gecontracteerde aanbieders leveren, m.n. bij Jeugdhulp Friesland waar behandelcentrum Woodbrookers deel van uitmaakt. SDF onderzoekt hoe en door wie de betrokken gemeenten dat, binnen hun cirkel van invloed (naast de huidige checks op certificering, opleiding etc.) kunnen realiseren.*

In de contracten die SDF per 1 januari 2024 met de aanbieders heeft afgesloten zit een concreet kwaliteitskader op:

- de voorgeschreven opleidingsniveaus
- het gebruik van effectieve interventies
- hogere eisen ten aanzien van registratie en certificeringssystemen
- een verplicht kwaliteitsjaarverslag op te stellen
- inclusief betere monitoring van deze eisen.

SDF zet dit kwaliteitskader op basis van signalen vanuit gemeenten in bij haar gesprekken vanuit de contractrelatie om hiermee periodiek van aanbieders rapportages te ontvangen over deze punten en indien nodig hen hierop te vergen.

4. *Het college zegt toe dat SDF meer regie neemt over en toeziet op het systematisch werken volgens de Gezamenlijke Verklarende Analyse door zorgaanbieders, bij de beoordeling van nieuwe plaatsingen, mogelijke verlengingen van verblijf en uitplaatsingen. Uit deze GVA wordt helder welke behandeling het beste past, waarbij het uitgangspunt is zo veel mogelijk gebruik te maken van alternatieven die beschikbaar zijn c.q. komen voor gesloten jeugdzorg.*

Vanuit de Fryske regiovisie Jeugd 'Mei-inoar foar ús Bern' wordt door SDF in de actielijn 'versterking van de Friese gebiedsteams' momenteel samen met de gebiedsteams (dus ook Amaryllis en het JET) gewerkt aan de implementatie van de GVA en het regionaal ondersteuningsplan (ROP). Beide dragen bij aan een uniforme vraagverheldering samen met de ouders en jeugdigen, waardoor de problematiek bij jeugdigen en gezinnen eerder inzichtelijk wordt. Het systematisch werken door aanbieders met deze GVA en ROP is voorwaardelijk voor de inzet van de juiste hulp voor jeugdigen.

5. *Het college zal een lobby starten bij het ministerie van VWS om de weeffout in de Jeugdwet, waardoor de gemeenten (decentraal) verantwoordelijk zijn voor jeugdzorg, maar het toezicht op de kwaliteit van zorg en behandeling (centraal) bij de IGJ is gebleven, te repareren. Voor 1 januari zal het college de Raad informeren over de genomen stappen.*

Vanuit de problematiek rondom de gesloten jeugdzorg is de afgelopen periode de relatie met het IGJ geïntensiveerd, zowel bestuurlijk als ambtelijk. Vanuit deze relatie wordt er zowel op casusniveau als het stelsel regelmatig gesproken over de wisselwerking tussen de rol van gemeenten en die van het IGJ. In de Inleiding van het Continuïteitsplan JHF leest u hoe wij ongeacht de huidige 'weeffout' in deze situatie maximaal onze verantwoordelijkheid willen invullen.

Op deze manier brengen we dit vraagstuk nu dus ook onder de aandacht bij VWS als stelselverantwoordelijke.

6. *De raad ontvangt informatie over de ingezette verbeteringen bij Jeugdhulp Friesland in relatie tot het verbeterplan van Jeugdhulp Friesland voor Woodbrookers. Daartoe vraagt SDF bij Jeugdhulp Friesland opnieuw naar het verbeterplan zodat deze als basis kan dienen voor de informatie aan de raad.*

Zoals uit het Continuïteitsplan JHF blijkt zal nog voor 1 juli a.s. het huidige Woodbrookers gesloten worden. In aanloop daarna monitoren wij voor de huidig geplaatste jeugdigen in samenwerking met de IGJ en betrokken gemeenten de kwaliteit van de huidige zorgverlening.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Leeuwarden,

burgemeester.

secretaris.

**Dit document is rechtsgeldig digitaal ondertekend.*